

Indberetning nr. 5/2022

Færøerne tager afstand fra Ruslands ageren i Ukraine

I en pressemeddelelse fra den 24. februar 2022 fordømmer landsstyret på det kraftigste det russiske angreb på Ukraine, som er en klar overtrædelse af international lov. Der er ikke kun tale om et angreb på Ukraine, men et angreb på freden i Europa. Færøerne er en del af den vestlige verden, og Færøerne vil følge den vestlige verden med de tiltag, der bliver iværksat, fremgår det af pressemeddelelsen. I en ny pressemeddelelse af 26. februar 2022 fremgår det, at Lagtingets Udlandsudvalg bakker op om landsstyret, således at Færøerne kan følge den vestlige verden i forhold til sanktioner, der sættes i kraft mod Rusland.

Landsstyremand for udenrigsanliggende Jenis av Rana oplyser til KVF, at Færøerne er parat til at boykotte eksporten af fisk til Rusland. Det kan have store konsekvenser for Færøerne og nogle virksomheder, idet Færøerne eksporterer for 2,3 milliarder kroner til Rusland. Lagtingets Udlandsudvalg har tilkendegivet, at landsstyremanden bør arbejde for en bedre aftale med EU. Landsstyremanden håber, at en dør åbner sig, når Færøerne er parat til at stå sammen med Vesten. Jenis av Rana har ligeledes meddelt den danske regering, at Færøerne er parat til at tage imod flygtninge fra Ukraine. Lukning af luftrummet for russiske fly gælder også for Færøerne.

Landsstyremand i finansanliggender taget af politiet for spirituskørsel

Den 16. februar 2022 udsendte lagmandskontoret en pressemeddelelse om, at lagmanden efter ønske fra landsstyremand for finansanliggender Jørgen Niclasen fritog ham fra hvervet som landsstyremand. I en udtalelse til et færøske medie oplyste Jørgen Niclasen, at han havde drukket om aftenen, og at han morgenen efter blev standset af politiet. Spiritusprøven var positiv, og han afventede nu svar på den blodprøve, der var taget. Jørgen Niclasen undskyldte samtidig over for det færøske folk for sin fejl. Efterfølgende viste det sig, at Jørgen Niclasen først orienterede lagmanden og formanden for lagtingsgruppen Christian Andreassen seks dage efter, at han var blevet taget for spirituskørsel. Jørgen Niclasen har efterfølgende oplyst, at han også træder tilbage som formand for Fólkaflokkurin, som han har været formand for siden 2007, når partiet har landsmøde i marts måned.

Uni Rasmussen blev den 23. februar 2022 udnævnt til ny landsstyremand for finansanliggender efter indstilling fra Fólkaflokkurin. Uni Rasmussen er 54 år, har arbejdet som direktør for Hotel Runavík, siddet i kommunalbestyrelsen i Eystur kommuna og blev valgt ind i Lagtinget for Fólkaflokkurin ved lagtingsvalget i 2019 som nr. syv på listen. Uni Rasmussen var som 21 årig involveret i et færdselsuheld, som medførte, at han mistede synet på begge øjne. Fólkaflokkurin har nu tre nye landsstyremedlemmer, hvoraf kun Uni Rasmussen er valgt ind i Lagtinget. KVF (Den færøske radio) oplyste samme dag, at det ikke var en enig lagtingsgruppe, der stod bag indstillingen, ligesom det kom frem, at Fólkaflokkurin først ønskede at indstille den forhenværende landsstyremand Jacob Vestergaard, men at lagmanden ikke ville acceptere dette, da Jacob Vestergaard selv havde trukket sig om landsstyremand i december 2021.

Lagtingets Udlandsudvalg har afgivet sin udtalelse i sagen om en evt. luftrumsradar

Lagtingets Udlandsudvalget afgav den 14. februar 2022 sin udtalelse i sagen om en evt. luftrumsradar til landsstyremand i udenrigsanliggende Jenis av Rana. Henset til udvalgets tavshedspligt er svaret ikke offentliggjort. Flere færøske medier har dog oplyst, at udvalget har delt sig i tre. I et interview til radioavisen samme aften ville landsstyremanden dog ikke udtale sig nærmere om, hvordan udvalget havde delt sig, men han var meget tilfreds med, at en stor del af udvalget stod bag det ene svar i udtalelsen.

Jenis av Rana har efterfølgende udtalt, at svaret til Danmark ikke bliver et klart ja eller nej svar. Radarsagen skal bruges til at ændre nogle forhold mellem Færøerne og Danmark. ”Der skal mere end en dansk snak til for at gøre os færinger imponerede”, udtaler Jenis av Rana, der ikke vil uddybe, hvilke forhold der skal ændres. Jenis av Rana oplyser endvidere, at der ingen tvivl er om, at Færøerne tilhører det demokratiske vesten, og derfor vil det være underligt at sige nej til en radar. Jenis av Rana forventes af give sit endelige svar til Danmark i løbet af denne uge.

Tidligere lagmand Aksel V. Johannesen har efterfølgende fremsat et § 52-spørgsmål om radarsagen til landsstyremanden for udenrigsanliggender. Aksel V. Johannesen ønsker bl.a. at få oplyst, hvor mange møder, der har været afholdt mellem landsstyremanden og forsvarsministeren i perioden fra september 2019 til februar 2021, samt hvor mange møder, der har været afholdt på embedsmandsniveau i samme periode. Dernæst ønsker Aksel V. Johannesen at få oplyst, hvem der ifølge den danske regering har beslutningskompetencen om opsætning af en radar, og hvorvidt den danske regering har forhindret, at sagen bliver forelagt Lagtinget til stillingtagen. Baggrunden for spørgsmålene er bl.a., at der er opstået tvivl om, hvorvidt landsstyret var orienteret om planen om installering af en radar på Færøerne, inden den danske regering oplyste herom på et pressemøde i februar 2021. Spørgsmålet skal besvares senest den 4. marts 2022.

Færøske virksomheder mærker allerede konsekvenser på eksporten af krigen i Ukraine

Torsdag den 24. februar 2022 oplyste direktøren for Færøernes største pelagiske fiskeriindustri Varðin, Bogi Jacobsen, at sikkerheds- og fragtudfordringer indebærer problemer med at afsætte varerne til det russiske og ukrainske marked, og at virksomheden derfor må finde nye markeder. Erhvervslivet støtter op om eventuelle sanktions-beslutninger, som politikerne tager, men der er ingen tvivl om, at situationen allerede nu påvirker Færøerne.

Ifølge Niels Winther, nyudnævnt direktør i Færøernes Industri, kan der findes nye markeder for den laks og makrel, der i dag sælges til Rusland, mens det er sværere med silden. Der er dog mange andre faktorer, som spiller ind, såsom forhøjelse af olieprisen, påvirkning af aktiemarkedet, evt. valutabevægelser og mulige udfordringer med pengeoverførsler. Eksporten til Rusland og Ukraine var i 2021 på 2,3 mia. kr. og har været stigende i de seneste år.

Bakkafrost stopper salg af laks til Rusland

Torsdag den 24. februar 2022 meddelte Bakkafrost deres kunder i Rusland, at de ikke længere vil sælge laks til Rusland. Direktør Regin Jacobsen oplyste, at selskabet er chokeret over situationen i Ukraine, og at deres tanker går til det ukrainske folk. I 2021 udgjorde Bakkafrost eksport til Rusland ca. 10 pct. af selskabets samlede omsætning.

Atli Gregersen, direktør i LUNA (færøsk selskab inden for lakseopdræt) oplyste i går, at de ikke har taget endelig stilling til, hvorvidt selskabet permanent skal indstille salg af laks til Rusland, som udgør ca. en tredjedel af selskabets eksport. Efter planen skal LUNA først eksportere laks til Rusland i maj og juni måned, og man vil derfor afvente og se, hvordan situationen er på daværende tidspunkt. Selskabet finder situationen i Ukraine særdeles trist og ulykkelig.

Fra den 1. marts ophæves de sidste restriktioner i forbindelse med COVID-19

Mere end halvdelen af den færøske befolkning har nu haft Omikron-varianten og den 1. marts 2022 blev de sidste restriktioner, der er indført i forbindelse med COVID-19, herunder adgangen for den almindelige borger til at lade sig PCR teste, ophævet.

Ny dansk-færøsk krimidrama

Den 13. februar 2022 havde det dansk-færøske Viaplay krimidrama TROM, med Ulrich Thomsen i hovedrollen, premiere. Krimidramaet, der består af seks afsnit, er indspillet på Færøerne. <https://youtu.be/phmWh5-kS8c>

Med venlig hilsen

Lene Moyell Johansen